

Verbaal van bil met de KOE en mugmetdegoudentand

© KOEN BROOS

BRUZZ | STORIES

**Seks(e)(n)
met koe
en mug**

NL

In *seks(e)(n)* gaan Natali Broods, Peter Van den Eede en Willem de Wolf van compagnie de KOE, samen met Lineke Rijxman van mugmetdegoutendand, verbaal van bil tijdens een inconsequent rondje discussiëren over heikele kwesties als seksuele aard, identiteit, appropriatie en klimaat. — MICHAËL BELLON

Seks(e)(n) is van ver gebaseerd op Johann Wolfgang Goethes *Die Wahlverwandtschaften - Natuurlijke verwantschap of Affiniteiten* in het Nederlands -, door de schrijver in 1809 opgezet als een *Temptation Island*-achtig amoureux experiment met een vierhoeksverhouding onderhevig aan de tegengestelde krachten van natuurlijke drift en ratio.

Lag dat boek al lang op de plank bij de KOE?

NATALI BROODS: Het boek gaat over een koppel dat een vriend van de man en de nicht van de vrouw uitnodigt. Die vier 'kruisen' dan, er ontstaan twee nieuwe koppels. Maar de tekst is redelijk oud. De manier waarop we over thema's als relaties en gender denken, verandert voortdurend en is heel actueel, dus het boek zal alleen nog in de fundamenteën van het stuk terug te vinden zijn. We gaan het niet spelen.

PETER VAN DEN EEDE: We hebben zelf een compleet nieuwe tekst geschreven met een aantal soortgelijke basisgegevens. Behalve twee quotes hebben we geen fragmenten uit het boek gerecupereerd.

Ook de titel is anders. Wat drukt *seks(e)(n)* allemaal uit?

BROODS: We hebben het over seks, over sekse, en ook over seksen als synoniem voor 'kruisen', zoals je ook met bloemen en planten doet. Op die manier gaat het ook over identiteit. Als je seksuele oriëntatie anders is dan wat voorheen als 'normaal' werd beschouwd, dan bepaalt dat in belangrijke mate je identiteit, en dreigt je omgeving je er zelfs mee te laten samenvallen. Terwijl identiteit nooit eenduidig is. Daar liggen ook links naar de verhouding tussen natuur en cultuur, en zo komen we op een bepaald moment bij het klimaat terecht. Fascinerend in het boek van Goethe vind ik dat de personages altijd maar bezig zijn met het aanleggen van hun tuin. Ze willen met die tuin de natuur controleren. Vandaag kan je in tegenstelling tot de tijd van Goethe nog maar moeilijk een stukje wilde natuur vinden. Toch kan je niet bepaald zeggen dat we de natuur nog kunnen controleren.

VAN DEN EEDE: Het gaat om de oude existentiële vraag: "Wie zijn wij eigenlijk?" Die duikt ook in ons werk telkens weer in vernieuwde contexten op, geconfronteerd met telkens nieuwe paradoxen. Wat is het effect als we de natuur-

lijke aard van een persoon, of van de natuur in het algemeen, onderdrukken? Welke gevolgen heeft die repressie op ons zijn? Daar liggen parallellen tussen de omgang van de mensheid met de natuur en het klimaat, en de omgang van een mens met zijn natuurlijke geaardheid. Als de natuur altijd sterker is, dan is er een spanningsveld tussen natuurlijke geaardheid en culturele identiteit. Een identiteit op basis van natuurlijke geaardheid kan ook ontaarden in een cultureel imago. Ze kan je in hokjes laten belanden eerder dan je dichter bij jezelf brengen. Als je altijd wordt aangesproken op of

PETER VAN DEN EEDE:

"Seks(e)(n) gaat om die oude existentiële vraag: 'Wie zijn wij eigenlijk?'"

gereduceerd tot die deelidentiteit, wil je ook weer ontsnappen uit dat hokje, of riskeer je nieuwe negatieve connotaties. Dat is een van de redenen waarom woorden en termen voortdurend veranderen. Wie vroeger gehandicapt was, was daarna mindervalide, dan andersvalide en momenteel een persoon met een beperking. Nog een vraag die vandaag meer en meer gesteld wordt, is wie wij als toneelspelers allemaal nog mogen spelen. Kan je als niet-queer een queer spelen, of als niet-zwarte een zwarte? Dat zijn vragen die naar de kern van de toneelspeelkunst gaan.

In juli moest Studio Orka op het Manchester International Festival nog van een "personage met een beperking" een "personage met een

blesseure" maken, omdat men in Groot-Brittanië vindt dat personages met een beperking ook moeten worden gespeeld door acteurs met een beperking. Zolang die acteurs niet volop in aanmerking komen voor alle mogelijke rollen, krijgen ze voor andersvalide rollen voorrang.

VAN DEN EEDE: Dat wordt problematisch op het moment dat men toneelspelers gaat verbieden bepaalde rollen te laten spelen. Het kan niet zo zijn dat Hamlet voortaan alleen nog maar gespeeld kan worden door prinses uit Denemarken, zei Willem (de Wolf) daarover. Een artistiek project kan geen invuloefening worden die ons wordt opgedrongen van bovenaf.

BROODS: Bij ons spelen vrouwen al langer mannen en omgekeerd, en die vrijheid willen we behouden. Wel moeten alle minderheden eindelijk juist vertegenwoordigd worden in de theaterscholen en de theaters, zodat zij ook alle rollen kunnen spelen. Anders komen zij toch weer in die hokjes terecht.

Wat je merkt in dit soort discussies, of het nu gaat over identiteit, discriminatie of klimaat, is dat het onderwerpen zijn die polariseren. Je hebt mensen die zich erover uiten en mensen die er niets over willen horen. Wij willen zeker niet moraliseren. We zetten voortdurend zelf kanttekeningen en vraagtekens.

Behouden jullie het gegeven van de twee koppels uit Goethes boek?

BROODS: We houden niet vast aan personages. Nog meer dan in andere voorstellingen zijn we vrij om in één en dezelfde persoon op de scène verschillende meningen naar voor te laten komen. Onder meer in die zin heeft Goethes metafoor van het 'kruisen' ons geïnspireerd.

VAN DEN EEDE: We zoeken met de KOE meer en meer naar inconsequentie. Alles loopt door elkaar, zoals in de werkelijkheid: hoe beter je iemand kent, hoe complexer hij wordt.

Het feit dat Goethe in zijn roman over cultuur en natuur ook met opzet liet doorschemeren dat die roman een constructie is, een cultureel product bij uitstek, moet jullie ook liggen.

VAN DEN EEDE: We zijn voor een stuk onszelf en spreken elkaar ook aan met onze eigen namen, en toch spelen we. De teksten zijn waargebeurde verhalen verstrengeld met zoveel fictie dat we het graag misbruikte biografieën noemen.

BROODS: En als we het hebben over een "misbruikte biografie" is dat niet om te verdoezelen wie wat zegt of vindt, maar om de tekst poëtischer, slimmer, verbeeldingrijker te maken. ☒

FR Dans *seks(e)(n)*, Natali Broods, Peter Van den Eede et Willem de Wolf de la compagnie de KOE et Lineke Rijxman de chez mugmetdegoutendand passent à l'acte verbalement pendant un tournoi imprévisible de discussions sur la sexualité, l'identité, l'appropriation et le climat.

EN In *seks(e)(n)*, Natali Broods, Peter Van den Eede, and Willem de Wolf from the theatre company de KOE and Lineke Rijxman from mugmetdegoutendand get it on verbally during an unpredictable round of discussion about sexuality, identity, appropriation, and the climate.